Hammas-teknikko

SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN LIITTO RY:N JULKAISU

5 VUOSIKERTA N:o 2—4 MARRASKUU 1948

HAMMAS OY

on

M U U T T A N U T

saman talon A-portaaseen. Kadun tasolta yksi syöksy ylöspäin.

Hissivaikeudet poistuneet.

A r v. H a m m a s t e k n i k o t kääntykää luottamuksella puoleemme tarvitessanne alan tuotteita.

Saamme pian runsaan valikoiman amerikkalaisia NUFORM VERI-CHROME HAMPAITA.

Kalevankatu 3 A. Puhelin 21 433 & 63 680

Hampaat

ovat kauniita, lujia ja ensiluokkaisia — läpikuultavia

HUOM.! Väriasteikko muutettu, joten arv. hammasteknikot: Teillä on mahdollisuus saada useampia eri värivivahteita. Koska TENAX-hampaissa on malli- ja värivalikoima hyvin runsas, niin voitte täyttää kunkin hammaslääkärin toivomuksen. Posliini on kaunis kuten itsekin toteatte. TENAX-diatoriset artikuloivat hyvin ja mallit ovat kauniita.

Tervetuloa katsomaan meitä.

SAAPUNUT:

Palkeita, hioma- ja putsausmoottoreita ja myymme myös kaikenlaista pikkutavaraa.

HASA **O.Y. HAMMAS- JA SAIRASTARVIKE**

Unioninkatu 24. Puh. 65 757, 64 726, 37 669.

Steele's

NEW HUE

VAIHDETTAVIA FASETTEJA

Steele'n New Hue fasetit ovat kokonaan tyypeiltään uusia. Hampaan lingualipinta heijastaa insisaalisesti valon samalla tavalla kuin luonnollinen hammas. Hampaan anatominen muovaaminen on ihan uusi ja luonteenomaiset piirteet on määrätty niin, että luonnollisen hampaan elävä olemus ja läpikuultavuus on saatu esiin.

Steele's ovat hammaskorjauksia varten ensimmäisiä vaihdettavia fasaatteja, joissa ei ole metallia. Koskaan ennen ei ole ollut saatavissa tällaisia kauniita fasetteja ollen samalla vahvoja ja kestäviä.

Steele's New Hue fasetit sopivat kaikkiin kiinteisiin ja irroitettaviin siltoihin. Ne toimitetaan »Anatoform» New Hue värikaavan mukaan.

Sana »Steele's» on rekisteröity tavaramerkki.

Parhaan tuloksen saavuttamiseksi käyttäkää aina Steele's New Hue fasettien kanssa Steele's New Hue selkälevyjä.

Yksinmyyjä Suomessa: **Oy. Dentaldepot Ab.**

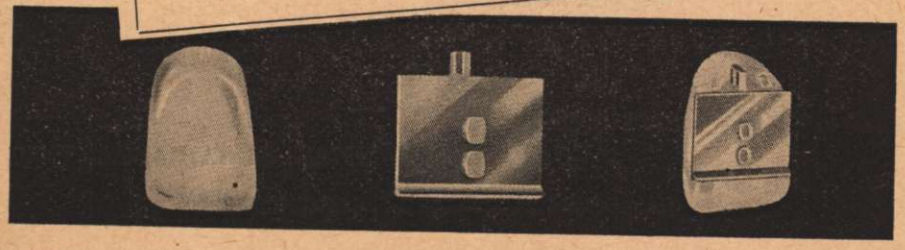

Tukkumyyjä: **The Amalgamated Dental Co. Ltd.**, 7, Swallow Str., Lontoo W. 1.

TOIMITUSKUNTA:

Ernst Grönholm, vastaava toimittaja.
Os. Unioninkatu 41. B. Puh. 65 155.
A. Hertola, P. Koivula, K. Suckman ja G. Koskinen.

Hammasteknikko

Hammashoidon teknillinen puoli.

Viimeisten, etenkin sodanjälkeisten vuosien aikana, on monella taholla maailmassa ahkerasti pohdittu kysymystä hammasteknikkoalan asemasta, sen velvollisuuksista ja oikeuksista, varsinaisen hammashoidon piirissä. Tämä pohdinta on pääasiallisesti tapahtunut alan ammattijulkaisuissa, mutta asiaa on käsitelty myöskin yleisissä lehdissä. Kirjoitukset ovat järjestään ilmaisseet tyyttymättömyyttä tähän asti vallinneeseen tilanteeseen, joka ei ole pystynyt tarjoamaan ammatinharjoittajille minkäänlaista turvaa, ei taloudellisessa sen enempää kuin yhteiskunnallisessa tai lainopillisessa merkityksessäkään. Asiaa seurannut alkaa pakostakin kiinnittämään huomiota tähän ilmiöön ja lähtee tutkimaan syitä.

Kun varsinainen hammashoitotyö koulutettujen lisensiaattien suorittamana alkoi, edellytettiin, että hammaslääkäri suorittaisi kaikki hammashoitoon kuuluvat työt itse. Pian kävi kuitenkin ilmi, että ne työt, jotka suoritettiin potilaan poissa ollessa, vaativat huomattavassa määrässä aikaa, sekä sellaista kätevyyttä metallien ja muiden tarveaineiden käsittelyssä, jota hammaslääkäri, suhteellisen lyhyen harjoitusajan jälkeen, ei kaikissa tapauksissa ehtinyt saavuttamaan, sillä olihan yliopistossa opittava paljon muuta kuin tekohampaitten valmistamista. Voidakseen omata aikansa jakamattomasti potilaiden käsittelyyn, hammaslääkäri otti itselleen apulaisen, joka huolehtisi erilaatuisten tekohampaiden valmistamisesta, t.s. hammashoidon teknillisestä puolesta. Alalle tuli siis toinen tekijä, joka sai tehtäväkseen tärkeän ja vaikean

ammatillisen työn, mutta jonka asemaa tässä työnjaossa ei millään tavalla määritelty. Niin kauan kun hammaslääkärikunta oli vähälukuinen, ylläpiti jokainen oman laboratorionsa ja palkkasi teknikkonsa. Tällainen järjestelmä kävi kuitenkin mahdottomaksi kun hammaslääkärien lukumäärä nopeasti kasvoi ja tekniliset työt jakautuivat epätasaisesti näiden kesken. Useat hammaslääkärit luovuttivat laboratorionsa teknikoilleen ja näin syntyi eräänlainen pienteollisuushaara, jota Amerikassa kutsutaan »Laboratory Industry» nimellä. Tätä teollisuushaaraa on eräiltä tahoilta yritetty vastustaa perusteella, että sillä ei ole olemassaolo-oikeutta, mutta loogillisesti ajatellen tietäisi tällaisen katsantokannan seuraaminen koko hammashoidon teknillisen osan likvidointia. Laboratoriotoiminta on hammashoidon asettamien vaatimuksien tulos eikä mikään vieras elementti, jota voidaan hyväksyä tai hylätä satunnaisten mielijohteiden mukaan, Kehitys kulkee eteenpäin. Uusia tarveaineita keksitään. Uudet, parannetut työmenetelmät näkevät päivänvalon eri puolilla maapalloa. Edesvastuuntuntoiset teknikot yrittävät kaikin voimin pysyä ajan tasolla. Tällöin kiintyy ensisijassa huomio opetus- ja kasvatustoimintaan, johon välittömästi liittyy pyrkimykset saada ammatille lain turvaa. Saksassa on ammatti laillisesti tunnustettu. Oppilaiden tulee 4 — 5 vuoden harjoitusajan jälkeen läpikäydä teknikkotutkinnon. Työskenneltyään vielä 5 vuotta hyväksytyssä laboratoriossa seuraa mestarikokeet ja tutkinto, ja vasta sen jälkeen teknikko oikeutetaan omistamaan tai johtamaan laboratorioa ja kouluttamaan oppilaita asian vaatiessa. Tämän järjestelyn on myöskin hammaslääkärikunta hyväksynyt ja ylipäänsä ollaan siihen tyytyväisiä.

Amerikassa on useamman vuoden aikana laadittu pohjaa tulevalle opetustoiminnalle, jolloin on ajateltu eräänlaista hammasteknillistä korkeakoulua, ja on pohjasivistykseksi ehdotettu jopa ylioppilastutkintoakin. Jarruttavana tekijänä on siellä kuitenkin ollut edellämainittu lainturvan puute. Eräät valtiot ovat hyväksyneet lakialoitteita teknikkojen ja laboratorioiden rekisteröimisestä, mutta toisissa valtioissa on tällaiset esitykset hylätty. Esteenä on useammissa tapauksissa ollut A.D.A. (American Dental Association), joka ei ole katsonut rekisteröimistä tarpeelliseksi. Tämän liiton mielipide kuvastuu myöskin »the Pierre Fauchard Academy» nimisen institution koko Amerikkaa käsittävän »Dental Surway» lehden maaliskuun numerossa julkaistun Gallup-tiedustelun tuloksessa, jolloin 71 % hammaslääkäreistä puolsi teknikko-opetuksen jär-

jestämistä yliopistojen yhteydessä, mutta kysymykseen :Olisiko yliopistokurssin suorittaminen laskettava meriittinä teknikon tulevassa toiminnassa, äänesti 56 % »ei».

Ylläolevasta näkökannasta eroavia mielipiteitä laboratorio-alalla vallitsevien epäkohtien poistamiseen nähden, on esitetty monelta taholta. Niinpä kirjoitti hammaslääkäri A. B. William Suter, Dental Laboratory Review'n viimevuoden lokakuun numerossa artikkelin, missä hän käsitteli laboratoriokysymystä psykologisesti ja tieteellisesti. Eräänlaisena yhteenvetona hän lausui: On joskus väitetty, että laboratorio on hammaslääkäriammatin »lehtolapsi». Olkoon tämän väitteen kanssa miten tahansa, niin tosiasia on, että ellei olisi hammaslääkäreitä, niin ei myöskään olisi laboratorioita. Hammaslääkäri tarvitsee laboratorion ja laboratorio tarvitsee hammaslääkärin. Mikä on enemmän omiaan edistämään molempien ryhmien ammatillisia pyrkimyksiä kuin läheinen yhteistoiminta olosuhteissa, jossa molemmat ovat alallaan tyytyväisiä.

Lääketieteen eri haarat; lääkärit ja sairaanhoitajattaret ovat läheisessä yhteistyössä, lääketehtaat ja apteekit ovat hyvin järjestettyjä. Tämä lisää heidän toimintakykyään terveydenhoitotoiminnassa ja herättää sekä ylläpitää kunnioitusta koko alaa kohtaan, mikä valitettavasti ei tule hammaslääketieteen osalle ennekuin sen eri haarat ovat tarkoituksenmukaisesti järjestetty asialliksi kokonaisuudeksi. Jotain on tehtävä, jotta pätevästi hoitedut laboratoriot saavuttaisivat asemansa lain edessä ja samoin on jotain tehtävä niiden miesten hyväksi, joille laboratoriotyö on elämäntehtäväksi muodostunut.

Koko kysymyksen ydin piilee siinä, että hammasteknikko aikoinaan joutui työntekijänä osallistumaan hammashoitoon, mutta jäi lain ulkopuolelle. Seuraava aika jolloin laillistaminen olisi voitu helpoimmin läpiviedä oli se vaihe, jolloin hammaslääkärit suuremmassa määrässä luopuivat laboratorioistaan. Mutta silloin ei ollut ketään asiaa eteenpäin viemässä — ja niin se jäi. Tie eri asiapuolia tyydyttävään ratkaisuun on tietenkin yhä auki, vaikka alan valtava kasvu on tehnyt sen mutkikkaaksi. Hajoittavia vaikuttimia on paljon, mutta hyvällä tahdolla ja ennakkoluulottomalla suhtautumisella asiaan pitäisi neuvottelutietä lopullisesti päästä yhteisymmärrykseen eri intressiryhmien kesken ja samalla vakiintuneisiin olosuhteisiin.

Ernst Grönholm.

Hammasteknikko-oppilaskurssi.

16/8. — 28/8. 1948.

Koska hammasteknikko-oppikurssi vuonna 1947 osoittautui tarkoitustaan vastaavaksi ja pyrkijöitä oli kaksi kertaa niin paljon kuin kurssille voitiin ottaa, päätettiin myöskin tänä vuonna toimeenpanna samantapaiset kurssit.

Pitkäaikaisen neuvottelun jälkeen saatiin Kauppa- ja Teollisuusministeriöstä tietää, että sama avustussumma kuin viime vuonna, 200,000:— mk., opettajien palkkoja ja tarveaineiden ostoa varten, liitetään Ammattienedistämislaitoksen määrärahoihin kurssia varten. Perusrahasto, joka viime vuonna oli 119,000:— mk., karttui tänä vuonna 32,000:— mk:lla, josta O.Y. Dentaldepot A.B. lahjoitti 22,000:— mk. ja Hasa O.Y. 10,000:— mk. Näillä varoilla on hankittu ja hankitaan edelleen, sen mukaan kuin liikkeet pystyvät toimittamaan, pora- ja hiomakoneita, rikittin ynnä muita välttämättömiä varusteita. Se mitä näillä jo pidetyillä kursseilla on puuttunut, on korvattu lainatuilla välineillä.

Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n johtokunta valitsi kurssille järjestelytoimikunnan, johon tulivat: A. Hiltunen, E. Grönholm, K. J. Laine, A. Hertola ja H. Koskinen.

Näyttelytoimikuntaan tulivat: E. Grönholm, G. Koskinen, P. Koivula, S. Nurto ja K. J. Laine.

Opettajatoimikuntaan tulivat: E. Grönholm, G. Koskinen, P. Koivula ja A. Hertola.

Kurssin johtajaksi valittiin E. Grönholm.

Keväällä käännyttiin Suomen Hammaslääkäriliitto r.y:n puoleen pyynnöllä, että mainittu liitto hyväntahtoisesti nimittäisi kaksi luennoitsijaa kursseihin. Pyyntöön suostuttiin, mutta kun kurssiaika oli käsissä kävi ilmi, että vain yksi luennotisija oli tilaisuudessa osallistumaan.

Kurssiin oli hyväksytty 31 oppilasta, mutta kahdelle tuli vaikea sairaustapaus esteeksi, joten kurssin suoritti 29 oppilasta, joista 15 maaseudulta ja 14 Helsingistä.

Opettajakunta oli valinnut seuraavan työohjelman: Kokopurennan asettelu anatoomisesti; kahden hampaan kautsulevy suojuslevyillä (toinen tehty valamalla ja toinen juottamalla), sekä kahdella pinteellä varustettuna; 5-hampaan silta (-7 meistattu kruunu, -5 Richmond, kramponkifasettineen, -3 Brechus, väliosina -4 Steelen fas. ja -6 valettu metallihammas); ja »Nesbett» tukisilta yhdellä putkihampaalla. Lisäksi tehtiin 5-hampaan tukiprot. vahausasteeseen saakka.

Harjoitustöiden lukumäärä oli pienempi kuin viime vuonna, koska kokemus oli osoittanut, että suurempi työmäärä aikaansaa liiallista hosumista opilaiden taholta ja vaikeuttaa opetustyötä. Viime vuonna pystyikin vain kaksi oppilasta suorittamaan työnsä loppuun, kun sensijaan tänä vuonna enemmistö oppilaista selviytyi ohjelmastaan ja vieläpä laadullisesti paremmalla tuloksella kuin silloin.

Oppilaat oli jaettu kahteen vuoroon: aamuvuoro klo. 8-15 ja iltavuoro klo. 13-20. Käytännölliset työt suoritettiin klo. 8-13 ja 15-20 välillä. Luentoja pidettiin klo. 13-15 välillä kaikille oppilaille samanaikaisesti. Luennoitsijana toimivat:

Hammaslääkäri B. Rautakorpi, hampaiden muoto-oppia.
Hammastekn. E. Grönholm, ammattiteoriaa.
» G. Koskinen, kuparielektrolyyttiä.
Työnjoht. E. Sundström, koneiden ja työvälineiden hoitoa.

Elokuun 16 p:nä klo. 8 aamulla kokoontuivat kaikki osanottajat ja opettajat Ammattienedistämislaitoksen kolmannessa kerroksessa sijaitsevaan luentosaliin, jossa kurssin johtaja E. Grönholm lyhyesti luonnehti yhdessäolon tarkoitusta ja lausui osanottajat tervetulleiksi. Tämän jälkeen siirryttiin samassa kerroksessa sijaitsevaan työhuoneeseen, jolloin havaittiin, että jo talvella tilatuita porakoneita ei oltukaan pystytty toimittamaan ja sopimuksella tilatut lainakoneetkin voitiin kesälomien takia saada vasta samana aamupäivänä. Kipsi oli varastossa pilaantunut ja uudet palkeet eivät toimineet tyydyttävästi. Nämä pienet vastoinkäymiset eivät kuitenkaan pystyneet mielialaa madaltamaan, vaan reippaasti käytiin sellaisiin töihin käsiksi, joita edellämainitut apuvälineet eivät koskeneet.

Kokopurennan asettelussa havaittiin, että muutamat oppilaista tunsi tasapainopurennan vaatimukset, mutta eivät oikein pystyneet sovelluttamaan tietojaan asettelussa. Toiset tiesivät asiasta vähemmän ja muutamilta puuttui teoreettiset tiedot kokonaan. Parin päivän ahkeran työn jälkeen päästiin kuitenkin huomattaviin tuloksiin, niin että kaikki asetetut purennat votiin hyväksyä arvostelulautakunnan esitettäväksi.

Osaproteesin valmistelussa tuotti suojuslevyjen teko eräille oppilaille vaikeuksia, koska olivat tottumattomia metallitöihin. Vaikka mainittu

proteesi olikin verrattain yksinkertainen, ei joukossa löytynyt ainoatakaan virheetöntä suoritusta. Tämä johtui ehkä osaksi siitä, että asiaan suhdauttiin liian kevyesti.

Siltatyö oli muodoltaan ja laadultaan tavallinen. Siitä selviydyttiin verrattain hyvin. Toiset, joilla oli jo melkoisesti praktiikka takanaan, suorittivat työnsä alusta loppuun ilman erikoisneuvomista, mutta eräillä oli vastoinkäymisiä ja he joutuivat tekemään osia kaksi jopa kolmekin kertaa uudestaan. Siitä huolimatta erikoinen tunnustus on annettava niille, joille metallityö oli outo. Suurella tarmolla ja väsymättömällä uutteruudella ponnistelivat he kohti lopputulosta. Työaineet, mesinkiä ja siihen kuuluvaa juotosta, olivat siinä määrin epäkiitollisia, että kaikkien työsuoritukset siitä kärsi. Valitettavasti ei tälläisissa harjoitustöissä voida jalometallilaatuja käyttää.

Viimeinen työ oli 1-hampaan tukisilta (Nesbett), kahdella pinteellä, joka tehtiin valmiiksi, sillä suurempaa valutyötä ei olisi käytettävissä olevilla varusteilla voitu suorittaa. Vielä käsiteltiin 4-hampaan tukiproteesi teoreettisesti ja tehtiin vahausasteeseen saakka.

Töiden arvostelun suoritti opettajakunta yhdessä Hammasteknikkoliiton ja Ammattiosaston puheenjohtajien A. Hiltusen ja K. J. Laineen kanssa. Arvostelijat olivat hyvin yksimielisiä ja toimitusta seurasi myöskin Ammattienedistämislaitoksen johtaja teoll.neuv. V. Valkola. Lopputulos oli seuraava:

Kokopurennan asettelussa	sai	3	kiitettävän arvosanan
» »	»	12	tyydyttävän »
» »	»	13	välttävän »
» »	»	1	heikon »
Osaproteesityössä	»	3	kiitettävän »
»	»	16	tyydyttävän »
»	»	10	välttävän »
Metallityössä	»	4	kiitettävän »
»	»	11	tyydyttävän »
»	»	11	välttävän »
»	»	3	heikon »

Lauantaina 28 p:nä kurssityön päätyttyä kokoonnuttiin luentosaliin, jossa teollisuusneuvos Valkola lausui vakavia, varteenotettavia sanoja, korostaen opetuksen tärkeyttä ammatillisen toiminnan kehityksessä ja toivotti oppilaille menestystä ammattiuransa taipaleella. Hän esitti vielä kiitoksensa kurssin toimihenkilöille, sekä jakoi todistukset.

Kurssin johtaja, E. Grönholm, loi katsauksen kurssiajan tapahtumiin. Hän huomautti vaikeuksista, jotka kurssitoiminnassa esiintyivät kasvatusopillisten pyrkimysten tiellä. Oppilaiden on näinollen erikoisesti kiinnitettävä huomiota niihin pitkäaikaiseen kokemukseen nojautuvien neuvoihin ja ohjeisiin, joita opettajat, puutteellisten opetusvälineiden ja materiaalin kautta, olivat oppilaille vilpittömässä mielessä antaneet. Hän kiitti kurssilaisia erinomaisesta käytöksestä ja ahkeruudesta, sekä toivotti heille menestystä pyrkimyksissään saavuttaa tunnustusta ansaitsevampaa ammattipätevyyttä.

KIRJALLISUUTTA.

Suomalainen Kirjakauppa on jättänyt meille arvosteltavaksi viime vuonna ilmestyneen kirjan nimeltä: Pratical Full Denture Prosthesis, jonka on kirjoittanut Dr. Joseph S. Landa, New Yorkin yliopiston odontologisen laitoksen professori, sekä monen muun oppilaitoksen opettaja.

Prof. Landa käsittelee kirjassaan kokopurennan anatomiset ja psykologiset tosiseikat ja sen näkökahdat käytäntöön sovellettuna. Ainetta käsitellään monivuotisesta opetustoiminnasta saadulla vakuuttavalla asiantuntemuksella ja tietoperäisellä ymmärtämyksellä. Kirja ei ole minkään erikoisen artikulaatiomenetelmän tai tekniikan esipuhujana, vaan käsitellään siinä kokopurennan probleemaa kaikkine haaroineen kokonaan tieteellisellä pohjalla, vaikka teknillis-teoreettisia tosiseikkoja selvitellessä onkin apuvälineenä käytetty Hanaun artikulaattoria. Kirjoittaja alleviivaa juuri objektiivisen suhtautumisensa vallitsevien menetelmien propagandakulkuun, mainitsemalla, että parin viimeisen vuosikymmenen aikana ilmestyneet lukuisat menetelmät ja tekniikan viitteet, joissa pienten ja käytännöllisesti katsoen mitättömien muutosten väitetään merkitsevän käänteentekevää kehitystä, itse asiassa ovat vain omiaan aikaansaamaan hämmennkiä ja epävarmuutta koko kysymystä kohtaan.

Kirjan loppuosa käsittelee obturaattoriproteeseja halki olevien kitalakien korjaamiseksi. Erilaatuisia ehdotuksia esitetään määrätyn alan tekijöiden osviitaksi.

Valitettavasti oli painoksesta vaan viisi kappaletta saapunut Suomeen ja kaikki jo myyty, mutta kysynnän johdosta on kirjakauppa ryhtynyt toimenpiteisiin lisäkappaleiden hankkimiseksi.

E. G.

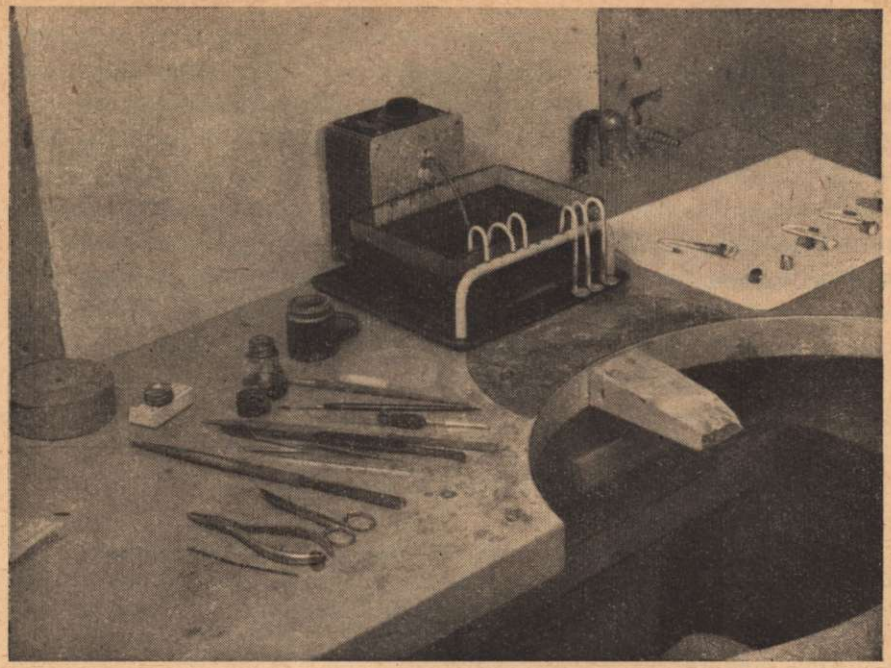

Kuparistanssi aparaatti.

Kuparistanssin valmistus.

Uutena työmenetelmänä on ammattiimme tullut ns. kuparitanssien valmistus. Tämä menetelmä ei ole uusi, mutta meille se on tullut vasta sodan jälkeen.

Yleensä kestää kauvan ennenkuin hyväkin työtapa saa jalansijaa työssämme. Ehkä on niin että vanhoillinen luonteemme ei hyväksy ilmanmuuta mitään uutta, vaikka se olisi hyväkin. Ehkä myöskin arkuus uutuuksiin johtuu siitä, että usein kovalla melulla mainostettu uutuus onkin osoittautunut vain hetkelliseksi muotiasiaksi, johon on jouduttu uhraamaan varoja. Tällaisista ensikohinan jälkeenunohdetuista jää laboratorioon kalliita kojeita käyttöä vaille. Tämä luonnollinen syy estää hammasteknikkoja ryhtymästä liian hamakasti kaikkiin uutuuksiin. Näin voi jäädä hyväkin työmenetelmä pitkäksi aikaa tuntemattomiin ennenkuin se hyväksytään käyttöön. On tapauksia, joista ei mainosta tai esittelyä ole lainkaan pidetty, kuten on tässä tapauksessa laita. Tämä

johtunee siitä ettei alamme liikkeillä ole nyt ollut mahdollisuuksia hankkia asiaan kuuluvia aparaatteja ja tarvikkeita ulkomailta. Koska nyt on virinnyt mielenkiinto näitä kuparitanssia kohtaan ja koska tällaisen aparaatin voi itsekkin valmistaa niin esittelen tässä kuparitanssin valmistuksen.

Valmistettaessa Richmond kappoja ja kruunuja valumenetelmää käyttäen vaatii tämä työ suurta tarkkuutta sen jokaisessa yksityiskohdassa. Richmondit, kruunut ja sillat valmistetaan metalliinvalettujen pilareiden varaan. Näiden pilareiden yksityiskohtainen tarkkuus on oltava e h d o t o n. Juurenpääjäljennösten ehdoton täsmällisyys onkin kehittänyt tässä työssä stanssien valmistusmenetelmän joka on paras mahdollinen ja se on galvaaninen menetelmä. N.s. kuparistanssiaparaatissa galvaanista menetelmää käyttäen kasvatetaan kuparikerros juurenpäästä otettuun jäljennökseen.

Ryhtyessämme valmistamaan kuparistanssia voitaisi rengasjäljennöksen käsittely ennen sen kupariomiskylpyyn asettamista jakaa selvyyden vuoksi eri vaiheisiin. Ennenkuin kuitenkin aloitamme työn olisi paikallaan huomauttaa, että kaikissa tulevissa työvaiheissa olisi oltava erikoisen huolellinen jos mieli saada työ onnistumaan.

1 vaihe saatuamme kuparirengasjäljennöksen tarkastamme onko siinä heikkoja reunoja tms jota täytyy varoa jäljennöstä käsiteltäessä.

2 puhdistamme kuparirenkaan pohjan liiasta jäljennösmassasta mutta varotaan koskemasta jäljennöksen puoleiseen päähän.

3 renkaan pohja viilataan suoraksi »plaanataan».

4 juurenpääjäljennös öljytään kasvisöljyllä ja sivellään öljyä myös renkaan ulkoreunaan.

5 vaihe öljy kuivataan varovasti pieniä pumpulipaloja käyttäen tarkkaan pois, niin tarkkaan ettei öljyä näy missään.

6 puuteroimme jäljennöksen kuparipulverilla samoin myös renkaan yläreunaan pannaan kuparipulveria.

7 leikataan ohuesta vahasta (paksuus 0,55 mm) sopivan levyinen siirto joka taivutetaan renkaan ympäri. Vaha taivutetaan renkaan ympäri siten että kaksi (2) milliä vahaa jää renkaan jäljennöksenpuoleisen pään yläpuolelle. Vaha kierretään varovasti ja täsmällisesti kuparirenkaan ympäri ja saumataan hyvin.

8 puhdistetaan galvaniseerauspiipun taso johon kuparirengas kiinnitetään.

9 vahataan näin valmistettu kuparirengas galvaniseerauspiippuun kiinni, tässä on vielä katsottava ettei mitään roskaa ole renkaan ja tason välissä joka estää sähkövirran yhdistymästä kuparirenkaan ja piipun välillä.

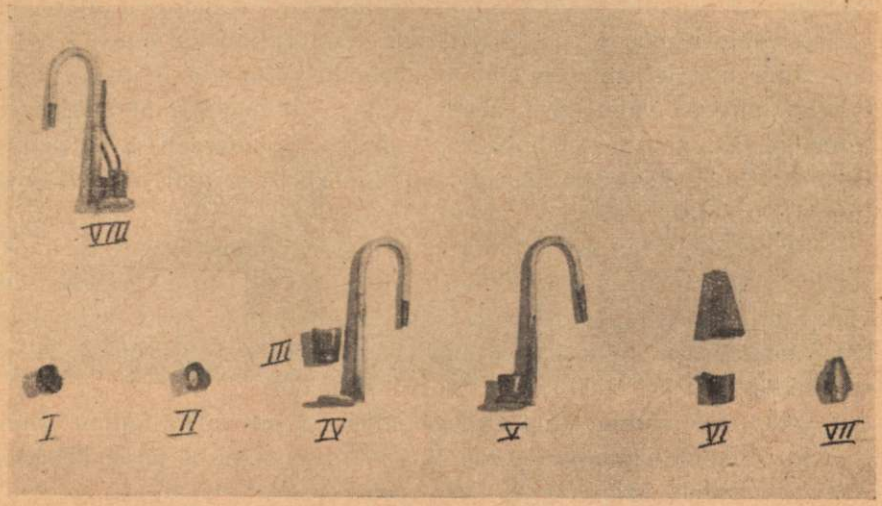

I. kuparijäljennös II. jäljennöksen käsittelyn 6:s vaihe III. 7:s vaihe vahattu kuparirengas IV. 8:s vaihe galvaniseerauspiippu puhdistettu V. 9:s vaihe valmis asetettavaksi kuparoimis kylpyyn VI. paperikartion sovitus VII. kuparitanssi valmiina VIII. apuanodi asetettu paikoilleen.

Päästyämme näin pitkälle, jatkamme stanssin valmistusta upottamalla kuparoimisnesteeseen valmiiksi vahaamamme piipun ja yhdistämällä sähkövirran. Kun piippu on näin upotettu nesteeseen on meidän heti tarkastettava ettei jäljennökseen jäänyt ilmakuplia vaan että neste todella täyttää koko jäljennöskuopan. Syvälle kuopanpohjaan teräviin kuvioihin jää helposti ilmakuplia. Nämä poistetaan siten, että otetaan nestettä pipettiin ja nesteessä ollen pumpataan jäljennökseen samaa nestettä niin ilmarakkulat irtautuvat. Jos ilmarakkula jää jäljennökseen on selvä että stanssi on pilalla, sillä kupariketon muodostuminen stanssissa kasvattaa kuparisillan ilmarakkulan yli ja niin jää rakkula myös stanssiin.

Toinen tarkastus on kun jäljennökset ovat olleet kylvyssä jo jonkunaikaa niin nostetaan ne ylös ja katsotaan miten kuparointi kehittyy jos näkyy että vaalea kaunis kupari peittää jäljennöksen, niin pistämme piipun takaisin paikalleen, mutta jos näkyy mustia läikkiä niin on se merkki että siinäkohdin ei ole kuparipulveria sivelemme näillekohin pulveria ja pistämme piiput uudelleen kylpyyn. Kylvyssä saavat jäljennökset olla 10 — 12 tuntia.

Jäljennösten oltua tarpeellisen ajan kylvyssä nostetaan ne pois ja huuhdotaan puhtaalla vedellä. Senjälkeen kuparirenkaat irroitetaan piipuista ja kuivataan. Emme irroita kupari-stanssia renkaastaan vaan jätämme sen paikoilleen siksi kunnes metallijuuri on siihen valettu. Tasaamme nyt vahareunan yli pursuneen kuparin niin ettemme vioita varsinaista stanssia. Stanssit kuivataan nyt hyvin, kuoppa kuivataan palloruiskulla tms aivan kuivaksi, tämän jälkeen sovitamme paperista tehdyn kartiomaisen tötterön stanssiin, sulatamme helpostisulavaa metallia ja valamme juuren kaatamalla tötterön täyteen metallia. Tämän jälkeen poistetaan paperi ja avaamme kuparirenkaan ja nyt on meillä kädessä valmis kuparistanssi. Vähän siistimme sitä vielä ja viilaamme juureen tason tai sivun joka ohjaa kipsimallissa tapin oikeaan asentoon.

Saatuamme kuparoitavan kappaleen siihen kuntoon että se on valmis asetettavaksi kylpyyn, on meidän tiedettävä mitä kylvyssä tapahtuu. Kuparoimisaparaatissa kulkee sähkövirta vastuksen kautta kylpyyn + pooli anoodiin ja — pooli katoodiin. Kuparoituminen tapahtuu siten että kuparisulfaattisuoloja ja rikkihappoa sisältävä neste irroittaa sähkövirran avulla anoodista, joka on elektrolyyttistä kuparia, pieniä metallihiukkasia, molekyylejä, jotka syöksyvät katoodiin jossa muodostuu kuparikerros esilläolevan metallin pinnalle. Anoodi siis kuluu ja onkin sen oltava tukeva että se jonkunaikaa kestäisi.

Katoodissa kupari keräytyy metallin pinnalle, mitä kauvemmin esine on kylvyssä sitä paksumman peitteen se saa. Metallin muodostumista kuparoitavan kappaleen pinnalle voi kiihdyttää tai hidastaa sähkövirtaa lisäämällä ja vähentämällä. Kuitenkin jos liikaa kiihdyttää kuparin kasvua niin tulee stanssista hauras ja heikko. Sellaisissa aparaateissa joissa ei sähkövirran määrää ole erikoisesti jaettu kutakin piippua kohti on kuparoitumista seurattava. Stanssin kehityksen aikana kyllä huomaa milloin virta on oikea; jos virtaa on liikaa niin kuparikerros on

Anatoform New Hue Pontic-hampaat.

Tulemme tässä kirjoituksessa esittelemään Anatoform New Hue pontic-hampaat ja niiden käyttömahdollisuudet. Pontic-nimitys on johdettavissa latin. sanasta pons, pontic = silta, siis pontic-hampaat = silta-hampaat, mutta on nimitys joutunut tarkoittamaan nimenomaan juurilisäkkeellä varustettuja fasetteja.

Niiden valmistaja on pyrkinyt luomaan hampaan, joka täyttäisi hyvältä siltahampaalta vaadittavat ominaisuudet. Näitä ominaisuuksia on useita: tulkoon mainituksi kauneus, hygieenisyys ja toimintakelpoisuus, mutta erittäinkin tuo niin tärkeä kudosystävällisyys millä tarkoitetaan, että ei synny ärsytystä hampaan koskettaessa alveoliin.

Olkoonpa hammas miten täydellinen hyvänsä, esiintyy kuitenkin tekijöitä, jotka omalta osaltaan vaikuttavat ratkaisevasti hyvän lopputuloksen aikaansaamiseksi, kun on kysymyksessä alveolin varaan asetettu hammas, nimittäin;

---

tumma, mutta kun kuparoitavan väri pysyy kauniin kirkkaana niin silloin on sähkövirta oikea ja kuparoitavasta tulee sitkeä ja luja. Sellaisen pitää stanssin olla.

Katoodissa on vahalla peitettävä kaikki ne metalliosat joihin ei haluta kuparia keräytyvän. On huomattava että kuparipulveri on juuri se joka muodostaa metallikentän yli jäljennöskuvion ja jonka avulla sähkövirta myös pääsee sen joka sopukkaan. Tämä on se mahdollisuus jonka avulla voidaan saada galvaniseerattua sähköä eristävän jäljennösmassakuvion.

Löytyy muitakin aineita joilla jäljennöskuvio pinnan päälystäen saadaan se sähkövirtaa johtavaksi, esimerkiksi hopeanitraatti ja grafiitti.

Erikoisen syviä jäljennöksiä kuparoitaessa on käytettävä apuanoodia, kupari lankaa, joka kiinnitetään vahalla piipun varteen. Silloin sovitamme langan toisen pään syvälle jäljennöskuoppaan, mutta tämä lanka ei saa koskettaa jäljennöstä. Lanka on paras sovittaa mahdollisimman keskelle kuoppaa ettei kuparikerrostuma sitä saavuta. Jos lanka koskettaa jäljennöstä tulee siitä katoodi ja se ensimmäisenä kerää itseensä kaiken kuparin. Oikeen asetettuna se itsestään irroittaa kuparia ja avustaa syvien kuoppien kuparoitumista.

G. K.

a) alveoliharjan suotuisa fysiologinen tila ja

b) posliinin kiillepinnan tarkka pohjautuminen kosketuskohdissa, mikä edistää kudoksen terveenä pysymistä.

Näiden pontic-hampaiden yhtenä erikoisuutena on uudenmuotoinen täysposliininen insisaalireuna, joka on tarkoitettu jätettäväksi ilman metallivahvistusta.

Ikenenpuoleinen osa on joko satulamainen tai alveolikuoppaan sovitettava.

Pontic-hampaiden rakenne tarjoaa erilaisia uusia käyttötapoja niin hampaan taustan, kuin koko siltarakenteen metalliosaan nähden. On luonnollista, että kaunein tulos saavutetaan silloin, kun hammas saa esiintyä siinä määrin metallilla tuettuna, kuin kuva 10 osoittaa.

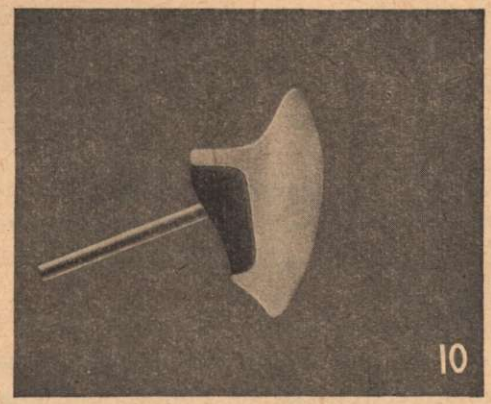

Valmistaja varoittaa kuitenkin vahvan purennan vallitessa antamasta esteettisille näkökohdille liiaksi valtaa. Onkin luonnollista, ettei suojaamaton hampaankärki voi kestää miten vahvaa purentaa ja sysäyksiä hyvänsä, joten on osattava arvioida, milloin on mahdollista jättää hampaankärki vapaaksi. Muussa tapauksessa menetellään kuva 18 mukaisesti.

Kielen puolella on hampaassa kohoutuma, olkapää, (kuva A) leikkuureunan jatkona, johon metallitausta rajoittuu. Tästä jatkuu hampaan takaosa loivassa kaaressa nastoja kohti. On koetettu välttää terävien kulmien syntymistä hampaaseen ne kun aina vähentävät lujuutta. Haitalliset murtuvat voimat eivät ikäänkuin saa otetta tällä tavoin kaareutuvista pinnoista.

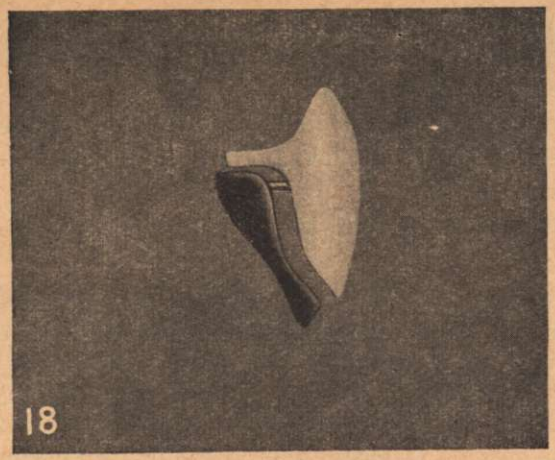

Nastoja ei pidä mennä taivuttamaan. Niiden tulee aina olla yhdensuuntaiset pontic-lisäkkeen kanssa (kuva B) eli kohtisuorassa hampaan pituusakselia vastaan. Hampaan paikoilleen sovittaminen on tällöin helppoa ja uuden fasetin asettaminen korjauksen sattuessa mahdollinen.

grafiittinastatekniikalla eli sementoitavilla faseteilla tehtäväksi, voidaan myös tehdä kiinnijuotetuilla faseteilla. Silloin on hampaiden oltava hivenen verran toisistaan erillään, etteivät murtuisi lämmön aiheuttamasta laajenemisesta johtuen.

Viimemainittua työtapaa pidettäneen meillä jollain tavoin vanhettuneena, samoinkuin sitä, että kramponginreikä tulee metallitaustan lävitse, pidetään tusinatyön merkkinä. Pontic-valmistaja näyttää hyväksyvän tämänkin tavan mainiten jopa etujakin;

1) helppo fasettien kiinnisementoiminen ilman rakkuloiden muodostumisen vaaraa.

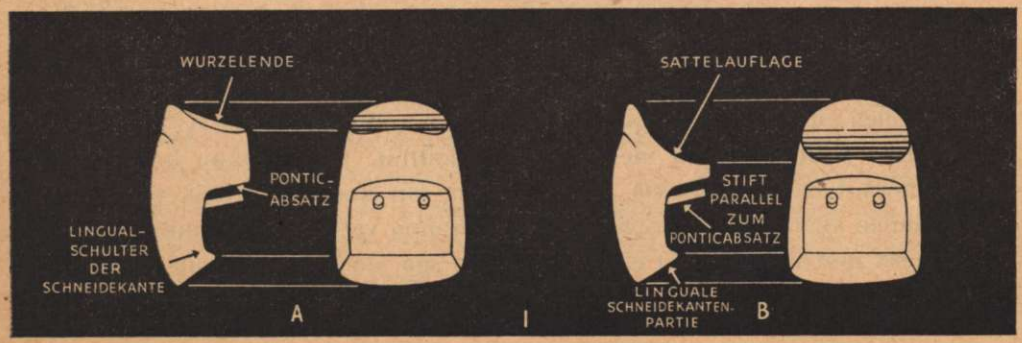

Hampaan kolosta.

Herra Kaino Kankkunen on vanhanpuoleinen mies, joka on ollut ammatissa jo parikymmentä vuotta, mutta — että hän olisi hammasteknikko — se ei pidä paikkaansa. Hän oli jo monet vuodet hengittänyt kautsupölyä ennenkuin minä tulin Mönkkösen laboratoorioon korjauksia tekemään. Siihen aikaan Kankkunen vielä käytti Oppilas-titteliä, mutta täytettyään kolmekymmentä vuotta hän vaihtoi titteliä, oliko hänen anoppinsa tästä oppilas-nimityksestä hänelle huomauttanut vai oliko tämä muutos hänen oman ajatuksensa tulos, sitä en tiedä. Vaihtoi, sanoin, niin sen hän teki ja usein hän sen tekikin. Joskus hän oli kipsityöntekijä, toisena päivänä posliinityöntekijä ja joskus kumityöntekijä. Niin, en jaksa millään muistaa kaikkia niitä ammatteja, joita hän edusti. Ehdotimme hänelle ammattijärjestöön liittymistä, mutta hän ei kyennyt päättämään, mihin järjestöön liittyisi. Nyt on Kankkunen vihdoinkin löytänyt oman tittelin ja samalla ammattijärjestön. Ja se tapahtui seuraavalla tavalla:

Kankkunen on innokas veikkaaja ja eräänä kekiviikkopäivänä veikkauskuponkia täyttäessään tuli tuo ammatti taas hänen eteensä. No-, Kankkunen oli huomannut, sanomalehdissä, että ompelijat usein voittivat, ja niinpä hän sai päähänsä kirjoittaa veikkauskuponkiin ammatikseen ompelijan.

Kaino Kankkunen, Ompelija, Myrskylyhdynpolku 13 C 13 oli kuponkiin prän-tätty.

Seuraavana maanantaina Kankkusen naama loisti kuin aurinko ja hän ei sanonut muuta kuin: tuli kaksitoista oikein». Ja taas hänen naamansa loisti tyy-

---

2) nastat voivat olla pidemmät.

3) helpompi korjattavuus.

4) nastat voidaan lisäksi niitata, jolloin sementin poisliukenemisen mahdollisuus pienenee, kun muodostuu niitinkanta kramponginreikään.

Pontic-hampaita voidaan käyttää kiinto- ja irtotöissä ja erittäin immediatiproteeseissa eikä niiden käyttötapoihin tarvitsekaan tässä lähemmin puuttua. Tärkeää on, että pontic-juurilisäke hyvin kiilloitetaan, jos siitä on joutunut hiomaan.

Pontic-hampaita on käytetty Amerikassa kolmisenkymmentä vuotta etenkin lännessä hyvin yleisesti. Suomessakin on niitä käytetty määrätyissä tapauksissa, jolloin juurenpuoleinen posliinilisäys on tehty tavalliseen platinafasettiin. Varaston hankkiminen maahan on kyllä harkittu, mutta kireä valuuttatilanne on toistaiseksi estänyt asian toteuttamista.

(Julkaistu The Amalgamated Dental Co. Ltd:n suostumuksella)

tyväisyydestä. Olihan syytäkin, sillä kaksitoista oikein veikanneiden osuus oli toistasataatuhatta markkaa. Hetken hymyiltyään Kankkunen kuitenkin kävi vakavaksi ja hän julkitoi meille huolestumisensa rahan nostamisesta. Asia oli nimittäin niin, että yli kymmenentuhannen markan summaa ei saanut nostaa ilman henkilöllisyystodistusta. Mutta asia järjestettiin. — — —

Kankkunen puettiin rahannostopäivänä naisen tamineisiin, ja rahan nosti kuin nostikin.

Vanhan henkilöllisyystodistuksen oppilastitteli oli sopinut hyvin myös ompelijan ammattiin.

Sinä päivänä oli Mönkkösen laboratooriossa Kankkusen järjestämät kekkerit. Sanomalehdissä ollut uutinen ompelijan täysiosumasta pisti varmaan monen ompelijan yrittämään onneaan, mutta me Mönkkösen laboratooriossa tiesimme, että ompelija ei ollut kukaan muu kuin meidän vanha, hyvä Kankkusemme.

B-m.

Merkkipäiviä

60 vuotta täytti lokakuun 20 p:nä liittomme kunniapuheenjohtaja Emil Railio, Helsingissä.

Herra Railio omisti ensin aikansa kultasepän ammatille, mutta siirtyi v. 1907 hammasteknikkoalalle ja toimi aluksi Turussa ja Kuopiossa. Vuonna 1922 hän perusti pääkaupunkiin oman hammasteknillisen laboratorion, jota edelleen hoitaa. Henkisesti virkeänä ja velvollisuudentunteen innoittamana on herra Railio ollut mukana ammatillisissa riennoissa ensin seuran ja sitten liiton koko toiminnan ajan. Monet ovat ne toimet ja edustustehtävät, joita hän on johtokunnassa hoitanut. Vv. 1925—35 hän toimi rahastonhoitajana, sekä puheenjohtajana vv. 1936—1945. Tunnustukseksi ammattikuntansa hyväksi suoritetusta suuriarvoisesta työstä hänelle annettiin liiton kultainen ansiomerkki v. 1941 ja samalla hänet kutsuttiin liiton kunniajäseneksi. 20 v. juhlakokouksessa v. 1945 hänet kutsuttiin liiton kunniapuheenjohtajaksi. Tässä ominaisuudessa hän osallistuu edelleen liiton johtokunnan toimintaan.

50 vuotta täytti tammikuun 6. p:nä 1948 hammasteknikko Hannes Koskinen Helsingissä.

Herra Koskinen aloitti uransa hammaslääkäri Stig Lundin luona v. 1918 Jyväskylässä. Seuraavana vuonna hän muutti Helsinkiin ja toimi Dentallaboratorium'in palveluksessa kunnes v. 1925 perusti oman laboratorion.

Ammattikunta, sen työolot ja vaiheet ovat aina olleet etualalla »Hanskin» intressipiirissä, vaikka intressejä ja harrastuksia on ollut muitakin. Hän on toiminut Hammasteknikkoseuran puheenjohtajana v. 1933 ja ollut useampien toimikuntien jäsen, sekä viimein Hammaslaboratorioiden Yhdistyksen puheenjohtaja.

50 vuotta täytti 20. 8. 1948 hammasteknikko Uuno Laanti, Kuopiossa.

Puuttumatta tällä kertaa lähemmin hänen ammatillisen kehityskäyränsä kulkuun haluamme lyhyesti mainita, että Uuno Laanti on ollut ammattinsa uskollinen palvelija läpi vuosien. Syrjäisestä toimipaikastaan huolimatta hän on valppaasti seurannut alan kehitystä ja mahdollisuuksien mukaan osallistunut myöskin seuratoimintaan. Kokeneena ammattimiehenä ja rehtinä toverina on hän saanut ympärilleen laajan ystäväpiirin.

LOKAKUUN 5 P:NÄ KUOLI

hammasteknikko Johannes Saksinen, ankaran taudin murtamana.

Jussi Saksinen oli syntynyt 7. 10. 1895. Hammasteknikkouransa hän alkoi hammastekn. Axel Mörkin luona 1917, jatkaen Dentallaboratoriossa 1919 ja siirtyi muutaman vuoden kuluttua Tampereelle, josta sitten tuli hänen kotipaikkansa.

»Jussi» oli hiljainen ja ystävällistuontoinen ammattitoveri. Liitto oli hänen sydäntään lähellä ja vainaja nähtiin säännöllisesti tärkeimmissä kokouksissa pääkaupungissa. Tieto hänen poismenostaan tuli juuri koossa olevalle liiton syyskokoukselle ja kokous kunnioitti hänen muistoaan hiljaisella hetkellä.

KERHOTOIMINTAA.

Liiton työntekijöiden jaosto oli 12. 10 järjestänyt Elannon kerhohuoneustoon alamme nuorimmille kerhoillan, jossa tutustumisen lisäksi opeteltiin kokoustekniikkaa. Ajatus tällaisen kerhokokouksen tarpeellisuudesta sai alkunsa Gunnar, alias pikku Koskisen ja Hertolan pääknupeista, heidän pohtiessaan liiton vuosi- y.m. kokouksissa esiintyneestä heikosta kokoustekniikasta. Tämä tietysti johtuu juuri opin puutteesta tämän tapaiseen »seurusteluun.» Ajatusta kehitettiin edelleen ja niin saatiin lausua alkusanat kerhokokoustoiminnalle yllämainittuna päivänä. Kerhokokouksen avasi työntekijöidenjaoston puheenjohtaja A. Blom selostaen avauspuheessaan tilaisuuden tarkoitusta ja lausuen ammattikuntamme nuoret tervetulleiksi. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin A. Hertola ja sihteeriksi P. Alho sekä n.s. nurkkasihteeriksi, pitämään kokouksen kulusta humoristista päytäkirjaa, valittiin H. Stigell, ja niin päästiinkin asioiden käsittelyyn. Juttua riitti lujasti, olihan m.m. keskustelukysymyksenä ammattikuntamme sisäinen toiminta, jota asiaa voitaisiin monenakin iltana puntaroida. Välillä juotiin G. Koskisen tarjoamat kahvit ja kun oli kuultu Hertolan esittämää huumoria, päästiin-

kin jo oikeastaan illan päänumeroon, G. A. Sundholmin pitämään esitelmään järjestötoiminnasta. Lopuksi suunniteltiin seuraavan kokouksen ohjelmaa ja päätettiin tämä tilaisuus yhteislaululla joka tosin taisi tehdä naapurien korville häijyä siksi hyvä sekakuoron ääni meistä lähti.

Kun näissä kerhokokouksissa joutuvat nuoret vuorotellen puheenjohtajaksi ja sihteeriksi sekä tekemään alustuksia kokoukselle ja käyttämään puheenvuoroja, niin eiköhän ammattikuntamme yleisetkin kokoukset tule mielenkiintoisimmiksi, eivätkä enään muodostu pelättäviksi välttämättömiksi pahoiksi kuten nykyään niin usein tahtoo olla. Liiton johtokunnan antama tuki tälle kerhotoiminalle on tosiaan oikeaan osunut toimenpide ja tarvitsee nyt vaan innostuksen säilymisen nuorten keskudessa niin asia onkin hyvällä tolalla, sitä ainakin toivoo

nimimerk. *Hela.*

S.H.L:n urheilua

Suomen Hammastenknikkojen Liitto r.y:n kesäurheilukilpailut pidettiin Helsingissä Käpylän Raviradan kentällä 29. 8. 1948. Pääkilpailu suoritettiin 6 ottelussa, jossa osanottajat edellisen vuoden kilpailusaavutusten perusteella oli jaettu kahteen A ja B luokkaan. Laillistetut hammasteknikot kilpailivat kiertopalkinnosta ns. »Nyform» pokaalista, jota puolustamassa oli hammastekn. P. Alho. Hän myöskin voitti kilpailun, saaden kiertopalkinnon vuodeksi haltuunsa jo kolmannen kerran. Kilpalu oli sekä mieskohtainen että laboratorioiten välinen joukkuekilpailu, jossa laboratoriossa työskentelevien SHL:n jäsenten lukumäärä määräsi joukkueen osanottovahvuuden.

Ikämiehet kilpailivat A. Semeniuksen lahjoittamasta kiertopalkinnosta kolmiottelussa, lajit 100 m, kuula ja pituushyppy. Edellisen vuoden voittaja hammastekn. A. Hertola oli puolustamassa kiertopalkintoa. Ikämiesten osanotto kilpailuihin oli hyvin laimeata.

Nuorten 800 m:n kilpailuun ei ollut ilmoittautunut kuin yksi osanottaja.

Kilpailuja suosi hyvin kaunis, mutta tuulinen sää, joka monessa lajissa vaikutti huomattavaan tulostason nousuun. Osanotto kilpailuihin oli tänävuonna paljon pienempi, verrattuna viimevuotiseen osanottajamäärään. Toivomme kutenkin, että urheilu innostus ammattikunnassamme entisestään kasvaisi, ja uusi vuosi kannustaisi kaikkia lenkille, hankkimaan itselleen terveyttä sekä teräksistä taistelumieltä uusia kilpailuja varten.

TULOKSET:

6 ottelu

A luokka.

1) P. Alho 3.167.5 pist. A. Hiltusen lab. 2) T. Mäkinen 2.885.0 A. Hiltusen lab. 3) P. Rantalainen 2.739.0 P. Koivulan lab. 4) H. Stigell 2.536.0 A. Salingren lab.

B luokka

1) O. Rinteenpää 2.755.0 pist. Hindsbergin lab. 2) K. Salonen 2.647.5 Lahtinen & Paloheimo lab. 3) G. Levander 2.567.5 H. Koskisen lab. 4) K. Reinikainen 2.248.5 A. Salingren lab. 5) P. Antero 1.1998.5 P. Anteron lab.

3-ottelu.

Ikämihet:

1) P. Koivula 1.133.14 pist. (tas. 6 %) P. Koivulan lab. 2) A. Hertala 1.06.84 (tas. 2 %) H. Koskisen lab.

Joukkuetulokset:

1) A. Hiltusen lab. (3 miehen joukkue) keskim. pistem. 2.698.3 2) A. Salingren lab. (4 miehen joukkue) keskim. pistem. 2.296.2 3) P. Koivulan lab. (3 miehen joukkue) keskim. pistem. 2.284.3

Nurten 800 m:n juoksu:

1) L. Salo H Koskisen lab. aika 3.12.0

Jalkapallo:

22. 9. 48 pelasivat kultasepät ja hammasteknikot loppuottelun jalkapallossa. He tulivat ja ampuivat meidän maaliin kuus yhtä vastaan.

Hammasteknikkojen Rouville esitämme vilpittömät kiitokset suurenmoisesta rahalahjasta, jonka saimme vastaanottaa toimintamme tukemiseksi.

Urheiluterveisin:
Urheilutoimikunta.

»ASSOCIATED DENTAL TECNICIANS»,

(Yhtyneet Hammasteknikot), yhdistykseltä Lontoossa, on tämän lehden toimitukselle tullut hyvin ystävällinen kirje, sekä samassa postissa elok. ja syysk. numerot heidän äänenkannattajastaan »The Dental Technician». Samalla on annettu jälkipainos oikeus. Kerjeeseen on tietenkin vastattu ja näytenumeroita »Hammasteknikko»-lehdestä on jo tällä hetkellä Lontoossa tutkittu. Lehtemme on nyt kosketuksessa viiden maan ammattijulkaisujen kanssa.

S.H.L:n tiedoituksia ja osoitteita toimintavuodelta 1948.

Puheenjohtaja Aimo Hiltunen, Siltasaarenkatu 11. B. 38. puh. 75 954.
Johtokunta:
Sihteeri Pertti Alho, Siltasaarenk. 11. B. 38. puh. 75 954, kotiin 88 442.
Rahastonhoitaja A. Semenius, Malminkatu 38, puh. 37 324.
Edustajamme Lääkintöhallituksessa:
Ernst. Grönholm Unioninkatu 41, puh. 65 155, kotiin 84 264.
Työhuoneenomistajain jaosto:
H. Koskinen, Lönnrotinkatu 3, puh. 35 645, kotiin 47 191.
Työntekijäin jaosto:
A. Blom, Munkkiniemenkatu 19. C. 25, puh. työp. 32 415.
Oppilasjaosto:
P. Rantalainen, Eerikinkatu 3. B. puh. työp. 63 056.
Urheilutoimikunta:
A. Koski, Vallininkuja 7. A. 3. puh. työp. 35 601.
Työnvälityshenkilö:
M. Koivula, Eerikinkatu 3. B. puh. työp. 63 056.

Osoitteenmuutoksista pyydetään ilmoittamaan sihteerille ensitilassa.

Työhuoneen omistajia pyydetään pikimmiten lähettämään tietoja henkilökuntavahvuudesta rahastonhoitaja A. Semeniukselle, Malminkatu 38, H:ki, liiton jäsenmaksun määräämistä varten.

Täytennyskurssien Toimikunnalle ja Opettajille.

Kurssilaisten puolesta pyydän saada esiintuoda parhaimmat kiitokset Suomen Hammasteknikkojen liitolle, Hammasteknikkoalan Työtekijäin ammattiosasto N:o 12. Erikoisesti kiitän Opettajia Herroja E. Grönholmia, A. Hertolaa, G. Koskista ja P. Koivulaa heidän suuriarvoisesta työstään ammattikuntamme oppilaskannan ammattitaidon kehittämiseksi, ja kaikkia toimihenkilöitä jotka ovat toimineet kurssien hyväksi.

Helsingissä 30. 8. 1948.

Kurssilaisten puolesta kiitollisuudella
Opp. E. M.

HAMMASTARVIKEALAN NÄYTTELY

pidettiin Lontoossa syyskuun loppupuolella, mutta mitään erikoisia uutuuksia ei näyttelyssä kuulemma esitetty.

Suomen Jalometallityöntekijäin Liiton Hammasteknikkoalan työntekijäin ammattiosasto N:o 12 tiedoituksia.

OSASTON TOIMIHENKILÖT V. 1948.

Puheenjoht.	K. J. Laine	Hämeentie 34. B. 39. Puh.	72 357
Sihteeri	R. R. Virta	Hakaniemenkuja 8. A. 36.	72 020
Rahast.hoit.	A. Frank	Vaasanrinne 3. A. 16.	37 324
	A. Hertola	Fleminginkatu B. 20.	35 601
	T. Olsonius	Mannerheimintie 60. A. 12.	447 847
	K. Skaren.....	Monsaksentie 6. A. 3.	27 594
	Å. Eriksson	IV linja 20. B. 34.	73 353
	E. Paavilainen	Väinölänkatu 17. g. 55.	62 777
	T. Montonen		

LUOTTAMUSMIEHET:

K. J. Laine, H:ki	Hämeentie 34. B. 39. Puh.	72 357
S. Toivonen, H:ki	Pitkänsillanranta 9. B.	72 810
Antti Hertola, H:ki	Fleminginkatu 6. B. 20.	35 601
Yrjö Koskinen Turku	Sirkkalahdenkatu 36. B. 11.	
Sten Storm »	Pitkämäki, Alitalo 10.	
Rahlp Nordlund, Vaasa	Rantakatu 10.	
Erkki Mäkinen, Lahti	Heinlammintie 56. B.	
P. Kauranen, Kemi	Väinölä, Savolaisen talo.	
Veikko Kallinen, Oulu	Kaukovainionkatu 20.	

JÄSENHUOLTAJAT:

E. Mäkinen, Lahti	
V. Pulkkanen, Kotka	Katajatie 17.
H. H. Svartbäck, Vaasa	Malmönkatu 29.
V. Kallinen, Oulu	Kaukovainionkatu 20.
S. Storm, Turku	Pitkämäki, Ali-talo 10.
P. Kansanen, Kemi	Väinölä, Savolaisen talo.

URHEILU- JA HUVITOIMIKUNTA:

Puheenjoht.	U. Vanhala	Pakila, Koivutie 1.
Rahast.hoit.	A. Koski	Arkadiankatu 10. A. 5.
Sihteeri	L. Pitkänen	Vallininkuja 7. A. 3. Puh. 35 601.
	K. Tirkkonen	
	G. Levander	
	Lindholm	
	R. Virta	

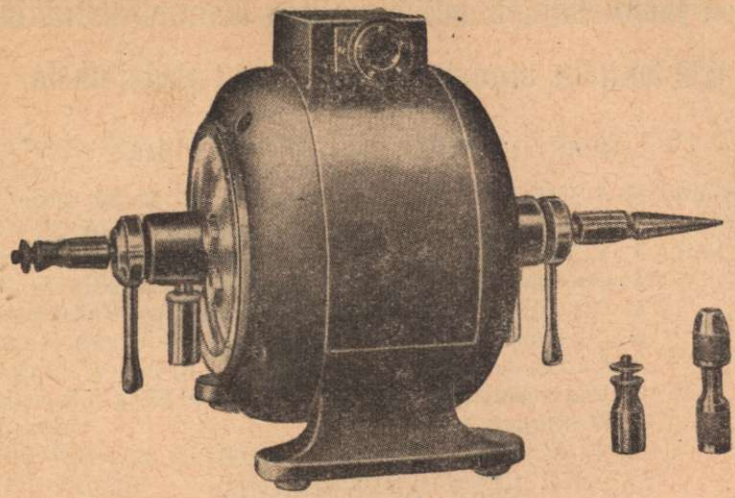

«NUFORM»

LABORATORIOMOOTTORI

Tämä, brittiläisistä aineista tehty laatumoottori, on erikoisesti valmistettu kestämään laboratoriotyön aiheuttamat rasitukset.

Moottorin rakentamiseen, kestäväksi ja luotettavaksi työvälineeksi, on vaivoja säästämättä käytetty sekä ammattitaitoa että asiantuntemusta.

Toimitetaan täydellisenä 4:llä »stubeilla», sarjaan käämitetty 1/6 h.v., vaihtovirralle, kierrosnopeudet: 1.500—3.000.

Lisätietoja hammastarvikekaupoistanne.

TUKKUMYYJÄ:

DAVIS, SCHOTTLANDER & DAVIS LTD.

24/30 Gt. Titchfield Street, London W. 1.

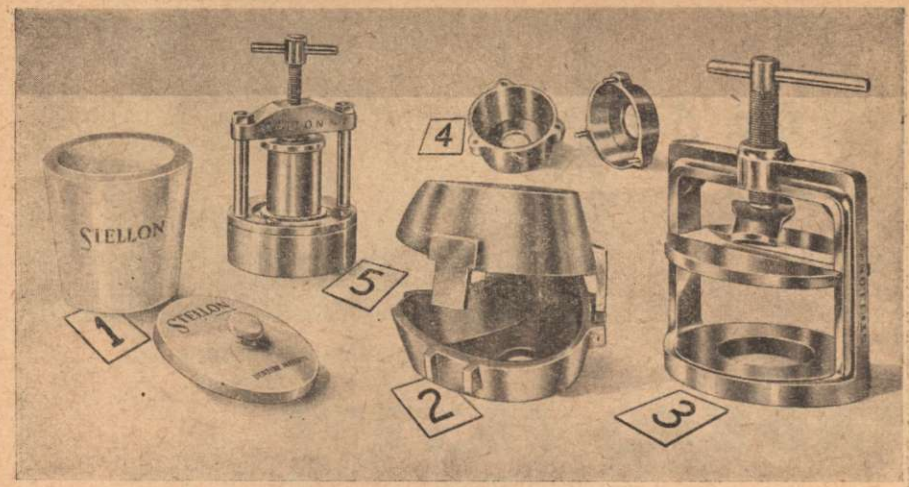

Oikeat työvälineet takaavat työn laadun

Stellon'in ja Stellon'C:n käyttöä varten on erikoisesti suunniteltu ja valmistettu sarja työvälineitä joiden avulla työt saadaan yksinkertaisemmiksi ja sama tulos taataan. Sama erikoistuntija, joka aikoinaan kehitti Stellonin tekniikan on myöskin kehittänyt tämän työvälinesarjan, joten täysi alantuntemus kaikkiin asian haroihin on ollut työtä auttamassa. Stellon työväline sarjaan kuuluu:

1. **STELLON SEKOTUSKUPPI.**
Arvokas työväline eri lämpöasteitten tarkastamisessa.

2. **STELLON KYVETIT.**
Sekä täysi että osaproteesimallit saavat hyvän suojan. Kyvetissä on irtonainen laatta, sekä ylä että alaosassa joten proteesi helposti saadaan puretuksi.

3. **STELLON PURISTIN**
on erikois-suunniteltu ja sulkee varmasti kyvetin.

4. **KYVETTI STELLON C:tä VARTEN.**
Helpottaa muotin valmistamisen ja säästää kipsiä.

5. **STELLON C SILINTERI JA PURISTIN.**
Eri silinteriosien ja puristimen muoto saa aikaan suoran puristuksen Stellonille.

Yksinmyyjä Suomessa: O/Y DENTALDEPOT A/B. Helsinki.

«STELLON» työvälineet

"Stellon" ja "Stellon" C käyttöä varten,

Tukkumyyjä: **The Amalgamated Dental Co.** Ltd., 7, Swallow Str. Lontoo W. 1.

Yksinmyyjä tukuttain:
DAVIS, SCHOTTLANDER & DAVIS, LTD.,
24—30, Great Titchfield Street, London.

Uusia »Väline» Tuotteita.

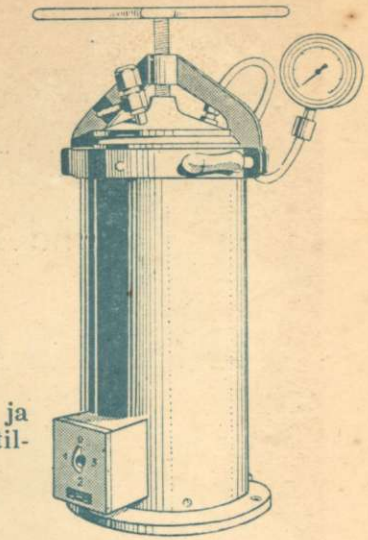

VULKANISAATTORI

sähköistetty yleisvirtakoje 120 ja 220 v. jännitteille, 3:lle kyvetille. Varmakäyttöinen.

VALUKOJE

yksinkertainen, käytännöllinen. Toimii paineilmalla. Paine säädettävä.

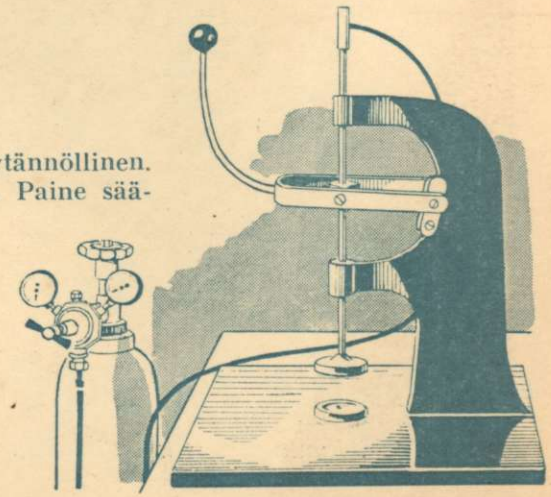

Hammasväline Oy.

Jokainen tietää mitä rahallaan saa
tehdessään ostoksia

Dentaldepoossa

☆

O/Y DENTALDEPOT A/B

Etelä Ranta 2, Helsinki. Puhelin sarja 20 601.

Helsinki 1948. Kirjapaino Oy. SANA